No. 1649 Zaterdag 7 Augustus 1915. 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

DE OORLOG.

Duitschlands antwoord op de Amerikaansche Nota is nog niet ingekomen.

Onze volle aandacht kunnen we blijven schenken aan het Oostelijk front.

Op het onverwachts deelde de Fransche Kabel Zondag mede, dat Warschauw door de Russen ontruimd was, en dat dit was geschied na gepleegd overleg met de Generale Staven van Engeland en Frankrijk, alsmede omdat er gebrek aan ammunitie was.

De Russen zaten in de knel en konden niet rekenen op eenige hulp van Frankrijk of Engeland, die het zelf hard genoeg te verantwoorden hebben in het Westen.

Wat zal er nu met het Russische leger gebeuren?

Het mag niet worden ontkend, dat zij zich meesterlijk hebben verdedigd bij de eerste aanvallen van 't Duitsche leger. Juist hun verstandige taktiek om hun leger niet in vestingen op te sluiten en tot werkeloosheid te verplichten, geeft hun thans de vrije beschikking over buitengewoon talrijke troepen.

De Duitsche en Oostenrijksche legers hebben bijna tegelijkertijd een aanval gedaan op 5, 6 verschillende plaatsen langs heel den fortengordel rondom Warschauw. Er werd op denzelfden dag gestreden in het Noorden, in het Zuiden, in het Oosten, in het Westen. Vooral in het Noorden waren de gevechten hevig, het was daar niet het wisselen van kanonnenvuur, maar het kwam dikwijls tot een strijd van man tegen man. Meerdere malen wordt er gesproken van bajonetaanvallen. De slachting van menschen bij alle partijen moet dan ook vreeselijk zijn geweest.

Het eenige succes, met al dat bloedvergieten behaald, is eenig Kilometers winst voor de Duitschers.

In het Zuid Oosten wisten de Russen bij Kamionka, tusschen Lemberg en Sokal gelegen, zes Oostenrijksche regimenten over de Boeg terug te werpen, maar den volgenden dag trok de Oostenrijksche ruiterij Lublin binnen, wat in dezelfde richting maar meer Noordelijker ligt op 150 K.M. van Warschauw. De Russische vleugel, welke opereerde tusschen Lublin en Lemberg werd derhalve van het overige leger afgesneden.

Dat is een leelijk feit voor de Russen, te meer, daar zij ook een paar spoorwegstations moesten opgeven.

Zeer moeilijk zal het wezen de verbroken communicatie tusschen vleugel en centrum weder te herstellen.

Voor het overige werden geen belangrijke plaatsen door de Duitschers bezet.

Warschauw is dus wel ontruimd, maar nog lang niet ingenomen, evenmin als een zijner buitenforten, indien althans de berichten volledig zijn geweest. Wel zijn de Duitschers er heel dicht bij, maar de Russen verzetten zich met alle macht.

In de Oostzee hebben Russische watervliegtuigen een Duitsche kanonneerboot aangevallen en gedwongen tot vastloopen op het strand. Een Duitsche Zeppelin werd door hen verjaagd, evenals twee Duitsche vliegeniers; een dezer laatsten kwam te vallen.

Polen en de Oorlog.

De tegenwoordige oorlog en de Poolsche Natie.

Aan ons, die getuigen zijn van de ontzettende rampen van den tegenwoordigen oorlog, dringt zich telkens en telkens weer de vraag op: „Welke zal toch de uitslag zijn van zoo veel, van zoo verschrikkelijk lijden?" Een eeuw geleden, in het tijdperk der Napoleontische veldslagen, stelde zich Europa diezelfde vraag. Het congres van Weenen vergaderde, toen deze oorlogen hadden uitgewoed, en Frederik Gentz, de scherpzinnige geleerde, een der uitstekendste leden van het Congres, karakteriseerde zijn werkzaamheden aldus:

„Zij, die ten tijde van het bijeenkomen van het Weensche Congres een goed begrip hadden van het wezen en het doel van dit Congres konden zich nauwelijks vergissen in zijn resultaten. De holle phrasen: „wederopbouw van de sociale orde", „herschepping van het politieke systeem van Europa," „duurzame vrede, steunend op een rechtvaardige verdeeling van krachten" enz. enz. werden slechts gesproken om de volkeren te bedaren en aan deze illustre vergadering een schijn van waardigheid en grootheid te geven; maar het ware en eigenlijke doel van dit Congres was: de verdeeling van den buit, aan den overwonnene ontroofd."

Dit is dan ook de reden, dat het ongerechte, geheel mislukte werk van het Weensche Congres, — een werk begonnen met inbreuk op de natuurlijke en niet te verjaren rechten der volkeren — in zich de kiem bevatte van alle latere oorlogen.

Zal de tegenwoordige oorlog een zelfde resultaat bereiken? Zal de vrede, die gesloten wordt, een voorspel zijn van toekomstige oorlogen of zal het een rechtvaardige, een hechte, een duurzame vrede zijn? Ziedaar het vraagstuk in al zijn ernst en in al zijn zwaarte.

De huidige voorstelling opent voor de specialisten in de krijgskunde een onuitputtelijke bron van militaire ondervinding. Men zal zich toeleggen op het zoeken, op het vermenigvuldigen, op het vervolmaken van de werktuigen, die verdelging moeten brengen te land, te water en in de lucht; men zal werktuigen uitvinden, met welke vergeleken onze houwitsers slechts voorwerpen voor musea zullen blijken. De arbeiders uit de steden en de arbeiders van het platteland zullen naar hun haardsteden terugkeeren; zij zullen beginnen met den opbouw der verwoeste steden, met het bewerken der platgetrapte akkers, zij zullen trachten al de toegebrachte schade te herstellen. Zal men terzelfder tijd geweldige kanonnen gieten om die steden en die dorpen andermaal te vernietigen? Zal men wederom duizenden en duizenden soldaten drillen om den rijpen oogst van den landman te vertrappen? Wil men die verongelijkingen en die telkens vernieuwde grieven, die politieke en die internationale wantoestanden behouden, waarvan het niet te vermijden einde zijn zal en zijn moet een nog wreeder, een nog bloediger strijd dan de tegenwoordige?

Zou dit zoo moeten zijn, dan zou de toekomstige beschaving gelijken op het dwaze werken van de mieren, die telkens en telkens weer haar nest opbouwen op een land, dat na langere of kortere tusschenpoozen door een kudde paarden wordt omgewoeld. Niets kan de werklustige menschheid meer ontmoedigen dan het schouwspel, waarvan zij nu getuige is. België, de bloem van het industrieële Europa, waar de werkzame, verstandige en vreedzame bevolking opklom tot den hoogsten trap van cultuur, België heeft in twee maanden tijds geheel zijn nationale welvaart zien vernietigen.

Bij het bloedroode licht van zulk gebeuren verschijnt ons de plicht om in de betrekkingen der volkeren „het recht van de macht" te vervangen door „de macht van het recht" als een noodzakelijke eisch der menschelijke rede en van het sociale leven. Dat recht kan en mag slechts steunen op den grondslag der nationaliteit, d.i. op een princiep, volgens hetwelk iedere natie, groot of klein, sterk of zwak, een afzonderlijke Staat moet vormen, of minstens als nevengeschikt, niet als ondergeschikt lichaam verbonden met een ander politiek organisme.

Dit princiep is niet nieuw, integendeel: het spr[illegible]it van nature voort uit de principen van gelijkheid en vrijheid; het was zelfs in de 19de eeuw het leidend princiep in de politieke evolutie van Europa. Het is zaak deze evolutie, die halverwege staan bleef, te voeren tot haar einddoel.

De nationale beweging van Griekenland, België, Italië, Duitschland, Hongarije, Rumen[illegible]ë, Bulgarije en Servië werd met gunstigen uitslag bekroond; maar men heeft na de politieke schokken, welke Europa deden beven in de eeuw, die volgde op het Congres van Weenen, hier en daar verbrokkelde naties, miskende rechten, niet [illegible]wezenlijkte aspiraties laten voor[illegible]gaan. Deze staat van zaken is [illegible] een voortdurende kwelling voor de onderworpen naties, maar ook een onophoudelijke bedreiging voor alle zwakke naties. Ja, zij zijn nog niet overwonnen, maar zij staan altijd aan den vooravond van een aanslag op haar onafhankelijkheid. Waar in vollen vredestijd de heilige rechten der onderdrukte naties met voeten worden getreden, daar behoeft men zich in oorlogstijd niet al te zeer te verwonderen over het misbruik van de brutale kracht. Zonder de vrijmaking van de onderdrukte naties bestaat er geen veiligheid voor de vrije volkeren, daar hunne onafhankelijkheid bedenkelijk blijft. Het was eerst na de afschaffing der persoonlijke slavernij, dat men spreken kon over de rechten van den mensch; eerst na de afschaffing der slavernij, die drukt op de vroeger verwonnen volkeren, zal men kunnen en mogen spreken over de rechten van een volk.

***

Er bestaat geen welsprekender bewijs voor dezen aanslag op de rechten van een volk dan de toestand van het arme Polen, — een natie van meer dan 24 millioen zielen, levend in Midden-Europa — eertijds rijk aan moed, beladen met roem, sterk in eenheid, maar nu tot onmacht gebracht, met lamheid geslagen door een driedubbelen overheerscher. Sinds meer dan een eeuw is Polen als levend begraven door de drie Grootmachten, die het vermeesterden en meer en meer wordt het ongelukkige land door de andere volken vergeten. Men heeft zelfs getracht zijn naam weg te nemen. De naam „Koninkrijk Polen" was sinds 1815 verbonden gebleven aan een gedeelte van de oude republiek. Sinds vele jaren reeds is men begonnen met dien naam in de officieele stukken te vervangen door de benaming: „land van Vistule", eene benaming uitgedacht om het land van zijn historisch en nationaal karakter te berooven.

Het is geen zeldzaamheid, wanneer men in Westelijk-Europa zgn. beschaafde en ontwikkelde personen ontmoet, die slechts een zeer vaag begrip hebben van de Poolsche natie; die Polen zelfs beschouwen als een Russisch Bretagne of Provence. Journalisten en schrijvers toonen soms in Poolsche zaken een meer dan grove onwetendheid. De geleerde wereld begon zelfs reeds officieel de Poolsche natie uit te schakelen; het gebeurde dikwijls, dat men op internationale wetenschappelijke congressen de Polen niet meer beschouwde als een afzonderlijk volk, maar hen dood-leuk indeelde bij de onderdanen der drie overheerschende Staten.

Maar zie, nauwelijks brak in onze dagen deze vreeselijke broederkrijg uit, of de gebieders der in Polen oorlogvoerende landen herinnerden zich eensklaps het bestaan der Polen. De aanvoerder der Oostenrijksche troepen doet een beroep op de oude glorie van Polen; hij herinnert in plechtige woorden aan Jan Sobieski, den bevrijder van het door de Turken ingesloten en bedreigde Weenen. Tot nu toe had men die schitterende rol van den grooten Poolschen koning, wiens moed slechts geëvenaard werd door zijn belangeloosheid, in de officieele verhalen en in de overwinningsberichten over 1683 opzettelijk verkleind.

De Duitsche generaals hebben reeds meermalen in hun proclamaties aan de bevolking verklaard, dat zij en zij alleen strijden om de Polen te bevrijden van het juk der barbaarsche Russen. En datzelfde Duitschland, sinds eenige maanden zoo vaderlijk bezorgd voor de Polen, had tot aan den vooravond van dezen tegenwoordigen strijd zijn bevrijdingsplannen voor de arme Polen weergegeven in dit eene, veelzeggende woord: „ausrotten" (uitroeien).

De Russische generalissimus herdenkt in roerende bewoordingen de overwinning van Grünewald, in 1410 door Polen en Lithauers behaald op de Duitsche indringers. Maar vier jaar geleden verbood de Russische regeering, naijverig op de oude glorie van Polen, dat het vijfde eeuwfeest van deze overwinning te Warschau werd gevierd. Het was in Krakau, een stad onder den Oostenrijkschen scepter, dat men verlof ontving om een luisterrijk herinneringsmonument op te richten.

De generalissimus heeft openlijk getuigd, dat het lichaam van Polen in drie stukken werd gereten, maar dat de ondeelbare ziel van het volk ondanks dit alles bleef voortleven. In den naam van den Tsaar aller Russen heeft hij gezworen, dat die drie stukken weder tot één lichaam zullen worden vereenigd, en dat aan dat lichaam dan nationale autonomie zal worden geschonken. En zie, een maand te voren werden zij, die durfden propageeren voor nationale autonomie, met strenge straffen bedreigd. Men was toen van oordeel, dat zulk een propaganda leiden moest tot ontbinding van het Russische rijk en een aanslag inhield op de grondwetten van den Staat.

***

Uit deze belangrijke feiten zou men kunnen besluiten, dat er in het Poolsche vraagstuk een wederopleving aanstaande is. Vinden de beloften, die men van alle zijden aan de Polen aflegt, haar oorsprong in het eindelijk wakker geschudde geweten, in het welbegrepen eigenbelang van de Staten, of zijn zij slechts, gelijk ongeneeselijke septici beweren, een slimme krijgslist, toegepast in de ure des gevaars? Ziedaar het probleem, welks oplossing alle Polen met spanning en zorg tegemoet zien.

Volgens de pessimistische opvatting gelijkt de tegenwoordige toestand van Polen in verschillende opzichten op den toestand in 1810, toen de twee tegenstanders, Napoleon en Alexander I, die beiden reeds voorbereidselen troffen voor een beslissenden strijd, zich de gunst der Polen betwistten.

„Deze beide keizers", zegt Albert Sorel, „die kort geleden nog twistten over de termen van deze twee proposities: „Zijne Majesteit keurt goed, dat de woorden *Polen* en *Poolsche mannen* uit de geschiedenis verdwijnen" of „Het koninkrijk Polen zal nooit meer worden hersteld", zinnen van heden af op het herstel van datzelfde Polen en ieder hunner biedt aan Polen het leven aan, mits het belove voor hem te sterven.... Te Warschau vinden zij een overvloed aan hartstocht, edelmoedigheid en illusie: wel een prachtig materiaal om de menschen te exploiteeren. Het gaat er nu om te weten, door wien Polen zal worden vrijgemaakt en voor wien de Polen zich zullen opofferen."

Vanwaar komt het, dat men heden, evenals vroeger, zulk een gewicht hecht aan de gevoelens van een geketend volk, aan de sympathie van een volk, dat tot politieke onmacht werd veroordeeld? Bij een anderen schrijver vinden wij het antwoord en de verklaring. Dat antwoord is zeer merkwaardig, en hoewel het gegeven werd in den Napoleontischen tijd, heeft het toch in den tegenwoordigen volkerenslag niets aan actualiteit verloren.

„Ieder hunner", zegt Albert Vandal, waar hij het gedrag van Napoleon en Alexander karakteriseert, „meent, dat zijn meerderheid afhangt van de vrijwillige hulp van een volk, dat, hoewel verdrukt, driemalen beroofd, voor twee derde overheerscht, toch in zich bewaart het princiep van overleving en vrije expansie.

Wanneer zij zich tot Polen wenden, zoeken zij daarin minder het aanwerven van nieuwe troepen als wel het verschaffen aan hunne zaak van een zeer groote moreele kracht: dat is een onvrijwillige eer, die zij beiden brengen aan de macht van het miskende en verdrukte recht. Vreemd schouwspel! deze twee heerschers, van wie de een beschikt over al de hulpbronnen van het oude Europa, van wie de ander in het bezit is van een rijk, grooter dan geheel Europa, en die nu elkander de gunst en de sympathie betwisten van een handjevol mannen, die op wettige wijze hun volk wilden reformeeren. Zij waren als overtuigd, dat het kleine lood rechtvaardigheid en recht de balans zou doen doorslaan, waar zooveel elementen van materieele kracht en materieel succes tegenover elkander stonden."

Zal deze immanente moreele kracht van het geschonden volkenrecht voldoende zijn om na dezen oorlog de vrije toekomst van Polen te bewerken? Dat is de levensvraag, niet slechts voor de Polen, maar voor allen, die een rechtvaardige en billijke oplossing verhopen van een nieuwe crisis, waaronder geheel de beschaafde wereld nu zoo bitter lijdt.

De Voorhoede.

In de Belgische loopgrachten.

Ontleend aan een brief van een Belgisch onder-officier:

Den 27en, 28en, 29en en 30sten Mei heb ik verschrikkelijke dagen beleefd. Den 27en 's avonds was onze compagnie in de eerste loopgrachten linie gelegerd, toen er rond elf uur op de voorposten een verwoed gevecht ontstond. De geweren, machinegeweren, mijnenwerpers en kanonnen maakten een helsch leven. Eerst wist niemand wat er precies aan de hand was. Later bleek: de Duitschers hadden zich bij verrassing meester gemaakt van een uitersten voorpost en een korporaal met zes man gevangen. Daarna hadden zij een stormaanval gedaan op de twee volgende posten, en onze mannen met de bajonet neergestoken of verdreven. Het verloren terrein moest weer herwonnen. Den 28en werden vergeefs pogingen daartoe gedaan, onder leiding van adjudant Van der Gracht. Bij de vierde poging kreeg deze dappere een kogel juist onder het rechteroog. Gelukkig was de wond niet levensgevaarlijk maar groot, daar ze door een dum dum

was veroorzaakt. Na een bombardement van heel den dag werden 's avonds — zoo heette het althans — de verloren punten weer bezet. Men verzekerde het ons. Maar helaas, moesten wij, moest vooral ik ondervinden, dat dit niet waar was.

Ik werd aangeduid om met zes man den uitersten post te bezetten (de post, die 's nachts te voren was overrompeld). Een geleider voorop, trokken wij af, behoedzaam glijdend langsheen den oever van den bewusten Yzer, alle geruchten vermijdend. Eindelijk duidde mijn gids mij een paar obusgaten aan en zeide, dat ik een tiental meters verder een schildwacht moest plaatsen. Verwonderd vroeg ik hem, waar de mannen waren, die afgelost moesten worden? Hij zegde mij, dat de post gevangen was genomen. Fluisterend merkte ik aan, dat de overheid dan schandelijk was bedrogen, toen de wachten hadden meegedeeld, dat zij al hun posten hernomen hadden. Daar 't echter gevaarlijk was hier te twisten, voegde ik alleen hem het woord „lafaards" toe — bleef alleen met mijn mannen. Ik plaatste mijn mannen in twee door obussen geslagen holen in den grond en trok toen met twee kameraden een tiental meters verder om behoedzaam over den dijk te kijken. Onmogelijk: te hoog...... Ik kroop nog 5 meters verder en daar bij een boom vond ik een aardhoopje, waar ik mij op richten kon. Van daar kon ik goed alles overzien. Dat was dus een geschikte plaats voor de schildwachts. Ik aarzelde om hen te roepen, daar ik eenige meters verder tot driemaal toe een verdacht gekraak van takken en bladeren had gehoord. Toen echter alles stil bleef, riep ik zacht mijn twee mannen. Nauwelijks waren zij bij mij, en had ik hun uitgelegd in welke richting zij kijken moesten en wat zij te doen hadden, of ...... zimmboem ...... boem ...... pang ...... twee granaten en drie geweersalvo's werden op ons afgevuurd....... Eén oogenblik niets dan vuur rondom ons.

Mijn twee man vielen beide doodelijk getroffen neer; hun toestand was schrikkelijk. Zij kreunden vreeselijk, maar zeiden toch zich nog te kunnen verwijderen. Ik hielp hen zoo goed en zoo kwaad als het ging en bracht ze al kruipend naar de eerste loopgraven. De nacht verliep alsdan zonder verdere incidenten. In de alleruiterste loopgraaf bleef ik. Heel den volgenden dag bombardeerden ons de Duitschers geweldig. Rond elf ure 's avonds berichtte men ons, dat wij nog 24 uur moesten stand houden (en dat zonder eten of drinken, gelukkig had ik nog wat overgespaard!) Een peloton van een andere compagnie zou pogen de verloren posten terug te nemen. Wij moesten met de bajonet elken tegenaanval afslaan en koste wat kost, onze stellingen behouden. Onze artillerie begon alsdan de vijandelijke voorposten geducht te beschieten. Op een gegeven oogenblik hield het bombardement op en onze geniemannen, met handgranaten voorzien, alsmede het aanvalspeloton trokken behoedzaam maar vastberaden vooruit. Helaas... zij kwamen niet ver: zij werden als kaf neergemaaid en wij in de loop graven mochten hen niet helpen daar wij onze grachten zelf moesten verdedigen en onze kameraden zelf voor ons stonden. Binnen enkele minuten kwamen de meesten, gekwetst, terug (17 van de 22 man). Bloed.... overal bloed. Wij trachtten de armen zoo goed mogelijk te helpen met alles wat bij de hand was, strikken van ons ondergoed, zakdoeken, enz. Weldra kwamen ook de brancardiers aan. 't Was een hel! Rond drie uur 's morgens 30 Mei verwittigde de schildwacht, dat de Duitschers naderden. Onmiddellijk gaf ik bevel den luitenant te verwittigen. Maar geen der mannen dorst zijn schuilplaats te verlaten. Ik droeg den sergeant 't commando even over en ging er zelf op uit, dwars over 't open veld. De kogels vlogen rond mij — een mirakel dat ik niet getroffen werd. Ongedeerd kwam ik weer terug bij mijn mannen. De Duitschers hadden hun aanval nog niet gedaan, zij hadden met groote stoutmoedigheid hun stellingen willen versterken, maar waren verdreven, toen onze sergeant op hen had doen vuren.

Een heftig artillerievuur hebben wij nog te doorstaan gehad, dat louter op onze loopgracht was geconcentreerd Toch werd slechts één der onzen zwaar gewond. 's Avonds rond elf uur werden wij eindelijk afgelost. Het waren moeilijke dagen geweest.

De Tijd.

Vloeken en Ruwe Taal in het Leger.

De Minister van Oorlog heeft de volgende beschikking genomen met last deze op drie achtereenvolgende appèls aan de troepen voor te lezen.

„Telkens bereiken mij nog klachten over het vloeken en het bezigen van ruwe taal in het leger. Ik erken, dat een deel van ons volk zich daarvan een soort gewoonte heeft gemaakt. Men vloekt om uitdrukking te geven aan een gevoel van schrik, verbazing of verrassing, zelfs van blijdschap; men doet het om aan een ander zijn afkeuring, gramschap of toorn kenbaar te maken; men doet het zelfs om iemand te overtuigen van een begane fout of misslag, dan wel tot oplettendheid of verandering van gedrag aan te sporen. De gewoonte is onpractisch, omdat, zelfs wanneer zij met een bepaald doel wordt toegepast, dat doel er slechts zelden mede zal worden bereikt.

De gewoonte ontsiert den man, die op beschaving wil aanspraak maken. En vooral is de gewoonte afkeurenswaardig, omdat zij zooveler aanstoot geeft.

In het leger, waarin men zonder onderscheid te maken in godsdienstige overtuiging, dagelijks in goede kameraadschap met elkander moet kunnen omgaan, waar allen, van de hoogsten tot de laagsten, elkander noodig hebben, wederkeerig elkanders steun behoeven, moet, meer nog dan anders, worden vermeden elkanders ontstemming te verwekken door de taal, die men spreekt. Het is daarom, dat ik een beroep doe op allen, die tot het leger behooren om elkander in het bestrijden van deze gewoonte behulpzaam te zijn en is het mijn zeer stellig verlangen, dat de meerderen ook op dit gebied hunne ondergeschikten tot voorbeeld strekken. Zoo kan in dit opzicht, evenals in zooveel andere, uit het leger een invloed ten goede op het volk uitgaan."

Een lezer van de „Arub. Ct." zendt naar aanleiding daarvan het onderstaande „Placaet" uit 1673, dat hem dezer dagen in handen kwam en waaruit blijkt, dat er toen ter tijd met krasse maatregelen werd gedreigd om 't euvel van vloeken te bestrijden

Het Placaet luidt:

PLACAET

TEGENS HET VLOECKEN EN SWEEREN.

Wilhelm Henrick, bij der gratie Gods Prince van Orange en van Nassau. Allen dengenen, die dezen jegenwoordigen sullen sien ofte hooren lesen, Salut; Doen te weten; Alsoo bij de gelijksche experientie bevonden werdt, dat onder de militie van den staet en bysonderlyck onder die van het jegenwoordige Leger, velerhande ongebondenheyt ende Godloosheyt wert gepleegd, met vloecken, sweeren, profaneeren, [illegible] te lasteren, ende Synen Heyligen Naeme lichtvaerderlyck te gebruycken, synde saecken volgens alle goede discipline ten hooghsten strafbaar; soo is 't: Dat syne Hoogheyt daerinne willende voorsien naer behooren: Last ende ordonneert hiermede aan alle Persoonen van den Leger, van wat Natie, staet ofte conditie deselve oock mogen zyn, sich niet te vervorderen den Name des Heeren te blasphemeren of te lasteren, op poene dat de contraventeurs, zijnde Officieren, voor de eerste reyse sullen verbeuren eene maendt solde te appliceeren een derden deel ten profijte van den Aenbrenger, ende twee resterende derdendeelen voor den Armen, ende voor de tweede reyse, sullen deselve Officieren van hare charges gedeporteert werden, voor soo lange als syne Hoogheyt goedt vinden sal: Ende in de gevalle sy soldaten zijn ofte andere Personen, die geene Charges en hebben, sullen voor de eerste mael onder den blauwen Hemel, voor haar regiment, ten toone van al de Wereldt aen een paele geslooten, en twee dagen lang te water ende te Broodt aldaer gesteldt; ende de tweede-mael met eene gloeyende priem door de Tonge geboordt, ende uyt het gebiedt van deesen, staet gebannen werden. Lastende hiermede allen Collonellen, ende alle andere Officieren respectieve, tegens de contraventeurs van deesen stricktelyck ende sonder conneventie te procederen, ende de soldaten voor de eerste reyce te doen executeren, gelyck voorschreven, en de voor de tweede reyse by syne Hoogheidt aen te klaagen, ten eynde verdere muleten ende straffen tegens de Officieren, soldaten ende andere persoonen, met kennisse ende voorweeten van Syne Hoogheydt mogen werden geexecuteert.

Gedaen in het Leger tot Raemsdonck den vier en twintigsten Juni 1673

(w. g.) G. H. Prince D'Orange

onderstondt

Ter Ordonnantie van Syne Hoogheydt gecontrasigneert C. Huygens.

De Montenegrijnen in Skoetari.

Skoetari is, door de Montenegrijnen bezet. Volgens berichten uit Rome meldt de „Giornale d'Italia" betreffende de inname:

De Montenegrijnsche troepen, die voor Skoetari stonden, naderden de stad over de Mossibrug De overgave werd door den consul Martinoivitsj en Prenk Bib Doda besproken, die zich daartoe naar het hoofdkwartier begaven. De officiëele aankondiging van de overgave had den 27en Juni des voormiddags door een proclamatie in het stadsbestuur plaats. De bevolking werd daarin aangespoord den soldaten een waardige ontvangst te bereiden.

Dit gebeurde dan ook. De mahomedaansche, katholieke en orthodoxe notabelen, de stedelijke autoriteiten, de leden der regeering, gendarmerie en de politie, de bevolking en de schoolkinderen gingen met vaandels en muziek de Montenegrijnen tegemoet. Deze hielden om 12 uur 's middags een triomfantelijken intocht. Eerst marcheerde een voorhoede van ongeveer 1000 man de stad binnen, daarna volgden popes in vol ornaat met kruisen en religieuze vanen, hierna trok de hoofdmacht van het leger binnen. De Montenegrijnsche consul en de generaal volgden in een rijtuig. Hierachter kwamen de ongeregelde Albaneesche benden Het Oostenrijksche-Hongaarsche consulaat haalde thans de vlag in en stelde zich onder bescherming van het Grieksche consulaat. De generale staf van het leger nam uit handen van de overheid van de stad bezit en begaf zich naar den Konak, waar zij door de notabelen werd ontvangen en zich inrichtte. Zij verklaarde, dat de burgers der stad zich in de toekomst als Montenegrijnsche burgers en onderdanen moesten beschouwen en volgens de Montenegrijnsche wetten zouden worden geregeerd. Wie den nieuwen toestand stoort zal volgens de militaire wetten worden gestraft.

Generaal Woekotitsj zond een nota aan de consuls der mogendheden, waarin hij namens Koning Nikita mededeeling gaf van het inbezitnemen der stad. Patrouilles bewaken de consulaten en de openbare gebouwen. Eene afdeeling bezette de vesting, waar vreugdesalvo's werden afgevuurd.

Natuurlijk zijn de Italianen niet erg gesticht over de actie der Montenegrijnen en Serviërs. De „Giornale d'Italia" is verontwaardigd, omdat Montenegro en Servië het verdrag der vier geallieerden met voeten treden. De bezetting van Skoetari, zegt het blad, is in strijd met de bedoelingen van Italië en met de beloften van Montenegro aan dit land.

De „Corriere delle Sera" protesteert eveneens. Het eenige „fait accompli," aldus het blad, is de bezetting van Valona door Italië, dat opkomt [illegible] belangen en niet voor die van Albanië. De bezetting van Elbassan en Tirana door Servië en van Skoetari door Montenegro is heel iets anders en kan door Italië niet erkend worden.

De „Tribuna" vat het feit kalmer op. Het neemt nota van de Montenegrijnsche verklaring. doch hoopt tevens, dat Montenegro thans het offensief tegen den gemeenschappelijken vijand weer zal opnemen. Overigens ging het in Albanië om een kwestie, die niet alleen den Balkanstaten, doch zeer speciaal direct Italië aangaat. Daarom kan de Montenegrijnsche evenals de Servische actie in Albanië uitsluitend als een strategische actie beschouwd worden.

Berichten uit de Kolonie.

Voor den Vrede.

Ingevolge het verzoek van Z. H. de Paus heeft de Hoogeerw. Pater Provicaris allen Pastoors aangeschreven de verjaring van den oorlog te willen herdenken in boete en gebed. Als algemeene biddag werd aangewezen 15 Augustus a. s. de feestdag van O. L. V. Hemelvaart. Op dien dag zal in alle kerken en openbare kapellen van het Vicariaat het Allerheiligste ter aanbidding worden uitgesteld en 's avonds onder het Lof na de *Miserere* en het Rozenhoedje het Gebed voor den Vrede gebeden worden.

De Geloovigen worden dringend aangespoord dien dag de H. Communie te ontvangen en veel te komen bidden voor een spoedig herstel van den Vrede.

Een akt van piëteit.

Donderdag 5 Aug. ll. was het vijf en twintig jaar geleden, dat de Zeereerw. Heer Pastoor VINCENT JANSEN aan boord van de *Prins Maurits* tusschen Curaçao en Haïti gestorven is. Met groote plechtigheid te Jacmel ter aarde besteld, werd zijn lijk later weer overgebracht naar Curaçao om te rusten te midden van zijn geliefd volk op San Willibrordo. De goede, volijverige Pastoor VINCENT is daar na vijf en twintig jaar nog niet vergeten. Zijn portret hangt nog op de eereplaats van vele huisgezinnen, zijn graf wordt nog steeds met eerbied bewaard

Het getuigt van innige piëteit, dat Pastoor VAN TEEFFELEN de fijne attentie had den ZeerEerwaarden Pater LUD JANSEN uit te noodigen bij de vijfentwintigste herdenking van het afsterven zijns veel geliefden Broeders een plechtige zielemis te komen opdragen te „San Willibrordo."

Deze plechtigheid zal a. s Maandag plaats hebben.

Van onzen kant een eerbiedig eeresaluut aan de nagedachtenis van den dierbaren Overledene VINCENTIUS JOANNES AUGUSTINUS MARIA JANSEN.

R. I. P.

Een Zilveren Priesterfeest.

De Zeereerw. Pater JOANNES ANTONIUS THOMAS VAN SADELHOFF herdenkt Dinsdag 10 Aug. a. s. den dag, waarop hij vóór vijf en twintig jaar de H. Priesterwijding mocht ontvangen uit de handen van Mgr. FERD. HAMER, Bisschop en Martelaar.

Van deze vijf en twintig jaren behooren er vier en twintig aan Curaçao, waar Pastoor VAN SADELHOFF als volijverig Missionaris gewerkt heeft met de grootste toewijding van zijn priesterlijk hart. Het meest heeft hier van genoten de bevolking van de Noord op Aruba, waar Pater THOMAS reeds vijftien jaar Pastoor is De hartelijke liefde voor zijn volk, de zorgvuldige waakzaamheid over zijn Parochie zijn algemeen bekend. Men moet het niet wagen iets verkeerds te zeggen ten nadeele van De Noord, want dan krijgt men te doen met Pastoor VAN SADELHOFF. Hij springt in de bres voor zijn volk, en verdedigt en bevordert hunne belangen, zooveel hij maar kan.

Jarenlang heeft Pastoor VAN SADELHOFF geijverd voor den bouw van een nieuwe kerk, en mag nu den troost smaken het nieuwe gebouw zoo goed als voltooid te zien.

De bevolking van De Noord waardeert het harde werken van haar Pastoor en prijst diens ijver; zij hangt hem aan in kinderlijke vereering en oprechte dankbaarheid.

Geheel De Noord zal Dinsdag feestvieren met zijn Pastoor. De feestmis zal een algemeen Offer van Dankbaarheid zijn.

Van harte wenschen wij den Zeer Eerw. Pater, Pastoor THOMAS VAN SADELHOFF geluk met zijn jubilé en hopen, dat zijn zilveren kroon een gouden worde en die weer overga in een onvergankelijke eerekroon in den Hemel.

Gaan en komen.

De Zeereerw. Heer Pastoor A. G. ELLIS is Dinsdagavond met de JUAN LUIS naar Aruba vertrokken, om zijn vroegere standplaats op Sta. Cruz weder in te nemen.

Boletin Comercial.

Deze geachte Collega is Maandag 2 Aug. ll. zijn achtsten jaargang ingegaan.

Het *Boletin* is op Curaçao het eenig blad, dat iederen dag verschijnt; we mogen het dus wel in eere houden, te meer, nu de Redacteur, de Heer M. BETHENCOURT, zich steeds vol ijver toont om actueel te blijven. Ook hem zal het wel niet gelukken het een ieder naar den zin te maken. *Ne Jupiter quidem omnibus* zeiden reeds de Ouden, dat kan God zelfs niet. Maar zijn streven en onvermoeid werken verdient onze volle waardeering.

Bij zijn nieuwen jaargang verscheen het *Boletin* met een nieuwen titelkop, een mooi overzicht van onze haven.

Wij wenschen onzen Collega geluk en gunnen hem van harte een steeds toenemend succes gedurende nog tal van jaren.

De Havenwerken.

Er is actie gekomen in het bedrijf. Vier duikers zijn aan het mijnenleggen. Vanaf het vlot aan den ingang der haven werken er drie, en een vanaf den zandzuiger. Deze laatste drijft met behulp van den stoomlier pijpen in den bodem ter plaatse waar vroeger reeds geschoten werd, blijkbaar om diepere mijngaten te boren

De baggermachine is daar ook aan 't werk, maar 't viel tegen, de grond is nog niet los genoeg. Er wordt slechts weinig specie opgebaggerd, ofschoon wel wat meer dan vroeger.

Hoedenvlechterij.

De Jongejuffrouw ROSELFINA SEMEREL van de Zusterschool op Pietermaai heeft examen afgelegd als hoedenvlechtster en Diploma D gehaald.

Onze gelukwenschen.

Welkom!

Met de „Prins der Nederlanden" zijn Zondag hier aangekomen de Edelgrootachtbare Heer Mr. C. S. GORSIRA, Lid van het Hof, en de Weledelgestrenge Heer G. VIERHOUT, Militair Apotheker, beiden met hunne Echtgenooten.

Dividivi.

Wij vestigen de aandacht van belanghebbenden op de nieuwe advertenties over Dividivi.

De Curaçaosche dividivi komt in trek. Amerika en Nederland betwisten elkander het gewilde artikel En na den oorlog komt ook Duitschland daar nog bij. Hamburg was altijd een flinke afnemer.

Men zorge voor goede handelsbetrekkingen, en zoo uitgebreid mogelijk

De Honderdduizend.

Wij hebben een lotje uit de loterij getrokken: Princes Juliana is verkocht aan Suriname.

Nu krijgen we toch zeker spoedig een nieuwe stoomverbinding!

We hebben de honderdduizend er nu voor liggen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den Heer C. MARIUS N. HAAYEN verschillende Amerikaansche prijscouranten o. a. ook van de *Underwood*-schrijfmachine, waarvan genoemde Heer uitsluitend agent is op ons eiland.

Ook biedt hij zich aan als tusschenpersoon om handelstransacties te bewerkstelligen tusschen Amerikaansche firma's en den Curaçaoschen handel.

Koloniale Raad.

Ter bevordering van den steenkolenhandel heeft de Gouverneur den Raad een wijziging voorgesteld van het Uitvoerverbod. Voortaan zullen stoomschepen 200 ton meer mogen meenemen dan de bunkers bergen kunnen.

Verschillende Leden van den Raad drukten in het Voorloopig Verslag den wensch uit, dat deze faciliteit ook uitgestrekt zou worden tot de zeilschepen, als zij bewijs kunnen overleggen, dat die steenkool werkelijk bestemd is voor fabrieken in naburige republieken.

De Gouverneur antwoordt, dat hij nogmaals den Minister verzoeken zal, deze faciliteit te willen toestaan ook aan de zeilschepen.

Waar de Gouverneur spreekt van herhaling van zijn verzoek, blijkt hier uit, dat de Minister dergelijk verzoek vroeger heeft geweigerd.

Welke vreemde dingen zijn er nu Maandag ll. bij de openbare behandeling van de voorgestelde Wijziging uitvoerverbod gebeurd?

De Heer LANSBERG stelde bij amendement voor een nieuw lid bij art. 1 te voegen, waardoor de Gouverneur dezelfde faciliteit ook aan zeilschepen zal kunnen toestaan.

De Gemachtigde van den Gouverneur, de Heer L. v. D. VEEN-ZEPPENFELDT verklaarde zeer duidelijk, dat het uitvoerverbod het beleid der Regeering raakt, dat het Bestuur daarom de quaestie aan het oordeel van Z. Exc. den Minister heeft onderworpen. De Gouverneur verzocht om telegrafisch antwoord. Mocht Zijne Excellentie 't verzoek toestaan, dan zal de Gouverneur den Raad onverwijld daarvan in kennis stellen. Voorloopig kan het Bestuur niet anders doen dan afwachten de beslissing van den Minister.

De Heer LANSBERG meent, dat het geen kwaad kan zijn amendement in de wet op te nemen. De macht blijft toch in handen van het Bestuur om den uitvoer toe te staan of te weigeren.

De Heer ZEPPENFELDT wijst er nogmaals op, dat ten deze slechts gewacht kan worden op de beslissing der Hooge Regeering. Het is later een geringe moeite de Wijziging aan te vullen.

Toch werd het amendement met 5 tegen 2 stemmen aangenomen!

Een zeer vreemd geval, dat eigenlijk niet mogelijk moest wezen.

De Regeering verbiedt iets.

De Koloniale Raad regelt bij de Wet, dat het gerust mag.

Het Koloniaal Bestuur heeft zich natuurlijk te houden aan de Hooge Regeering van Nederland.

De voorgestelde Wijziging van den Gouverneur had onmiddellijk onzen kolenhandel ten goede gekomen. Had de Raad goedgekeurd, wat de Gouverneur voorstelde, dan had reeds den volgenden dag de Verordening gepubliceerd kunnen worden en in werking treden.

De goed bedoelde Wijziging werd nu verknoeid door den Raad op voorstel van den Heer LANSBERG.

De Gouverneur kan niet goedkeuren wat de Minister verbiedt en zoo kan ook de nu bedorven Wijziging niet worden gepubliceerd en in werking treden.

De zeilschepen hebben niets gewonnen en de stoombooten alles verloren.

Door de onwettige bijvoeging verliest ook de eerste Wijziging alle recht van bestaan.

Eenige rechtskennis en inzicht in de verhouding tusschen Moederland en Kolonie is toch wel noodig voor een lid van den Raad; anders krijgt men de gekste dingen.

Hiervan boven een staaltje!

Officieele berichten.

Aan den districtmeester van het 4e district op Bonaire, J. L. J. C. Cadieres is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend; en de heer L. S. F. van der Dijs is tijdelijk belast met die functie.

Mej. B. R. Prince is eervol ontheven van hare tijdelijke werkzaamstelling aan de Wilhelminaschool alhier.

De adjunct-commies J. H. A. W. Sprock is eervol ontheven van de verdere waarneming der functien van ontvanger, tevens ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht op Bonaire en is werkzaam gesteld ten postkantore op Curaçao.

Aan den onderwijzer 2de klasse alhier H. J. Vooren thans met verlof in Nederland is eene verlofsverlenging verleend om deel te kunnen nemen aan het in dit jaar voor de akte middelbaar onderwijs voor boekhouden in Nederland te houden examen.

Aan de onderwijzeres alhier, Mevr. E. A. Vooren-van Romondt, thans met verlof in Nederland, is eene verlofsverlenging verleend tot den dag, waarop zij met haren echtgenoot, den heer H. J. Vooren, naar de kolonie kan terugkeeren.

Aan de onderwijzeres alhier, Mej. A. J. Dussel, thans met verlof in Nederland, is verlof verleend tot en met Mei 1916, ten einde aan de kweekschool der vereeniging tot opleiding van bewaarschoolhouderessen, te Leiden, den cursus te blijven volgen voor het behalen van het door die vereeniging ingestelde diploma B.

Het lid van het Hof van Justitie in deze kolonie, Mr. C. S. Gorsira, is in activiteit hersteld.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

Dr. J. E. Alberts, Pedro Bruns, Martina Djaun, Dr. F. P. W. Hongh Rosita Laguna, Saliba Miguel, Mariano Perina, Delfina A. Pourie, Ricar Rafel p|e Leotina Cato, Emilia Sentiago.

*A*angeteekende stukken; C. S. Gorsira, Maria La Cruz, H. Meerdink, Hector A. Pinedo S. J. W. van Vliet Bakhuis

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 6 Aug. 1915.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	—
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.........................	„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.30
id. per KG. 2e kw.	„ 0.40
HUIDEN per K.G.........................	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G...........	„ 0.80
WOL per K.G............................	„ 0.10
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G.................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	
Kwaliteit No. 1...........per dozijn	„ 3,12½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.25
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ „ 1 van 25 c.M. of minder	f

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

19 ratten

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Juli zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	15	Aruba	16
Barbados	2	Azua S. D.	1
Barahona	1	Barbados	4
Barranquilla	1	Bonaire	27
Bonaire	28	Bovenw. eilanden	1
Bov. eilanden	1	Columbia	1
Dominica	1	Guanta	8
Guantá	1	La Vela de Coro	8
La Vela de Coro	7	Maracaibo	9
Maracaibo	7	Pampatar	2
Pampatar	8	Pto Cabello	5
Pto. Cabello	6	Pto Columbia	8
Pto Columbia	1	Pto Sucre	1
Rio Hacha	2	Rio Hacha	2
Sto Domingo	4	Sanchez	2
Zee en baaien	2	San Juan	3
		Santo Domingo	2
totaal	82	totaal	89

In Juli kwamen er evenveel zeilschepen binnen als in Juni ll. maar het aantal uitgezeilde overtreft dat van Juni met 12. Vooral 't verkeer met Pto Cabello en Pampatar was drukker dan in de vorige maand.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Juli 1915 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juli	82	10,252	9.293	27	174 243	111,349
Vorige maanden.	497	62,161	57,380	160	994,322	622.019
Totaal	579	22,413	66,673	187	1.168,565	733 368

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7 30 uur Overzijde

1. Les soldats de la Reine Marsch Dreyfus
2. Madchen von der Spule Ouverture Suppé
3. An der Schönen Blauen Donau Walser Strauss
4. Fantaisie sur Le Freischütz Weber
5. Freikugeln Marsch O Fétras
6. Longing for Home Air Variée pour Sax. Alto Hartman
7. Der Rixdorfer Polka Philppi
8. Impromtu Danza Miranda

Nederland.

De Landstormwet.

Omtrent de aangenomen Landstormwet staat thans wel vast, dat zij ten aanzien der invoering van algemeenen dienstplicht niets praejudicieert (zoomin als de tijdelijke missie naar den Paus iets beslist omtrent het herstel van een permanent gezantschap) en dat een aflossing der lichtingen, die thans reeds elf maanden onder de wapenen zijn, niet anders dan billijk is te heeten.

Ook staat vast, dat het oproepen der vrijgestelden en vrijgeloten van 19 tot 40 jaar een zeer zware last beteekent, en dat daartoe niet mag worden overgegaan dan bij gebleken noodzakelijkheid.

Heel de zaak wordt beheerscht door de vraag: bestaat er nog oorlogsgevaar?

Hoeveelen, of liever, hoe weinigen zijn er, bevoegd deze vraag te beantwoorden.

Natuurlijk is het zeer goedkoop, als wij den dans ontsprongen zijn, te beweren, dat men het wel geweten heeft en dat al die maatregelen eigenlijk dwaasheid waren.

Zoo iets is geen werk van ernstige menschen, en dan is het nog de vraag, of niet juist de maatregelen, welker overbodigheid men meent aan te toonen, het gevaar van ons hebben afgewend.

Men passe op, niet reeds bij voorbaat Eerdmans en Bronsveld gelijk te geven, als die straks, mocht de tijdelijke missie bij den Paus niet tot het beoogde doel leiden, komen vertellen, dat zij het juist hebben ingezien.

Het is gemakkelijk — zooals een onzer lezers ons schrijft — te praten van het „meedoogenloos militairisme der regeering" en het voor te stellen alsof minister Bosboom met zijn ontwerp „Engelands zin" doet, — maar dit is toch niet de manier, waarop in dit hachelijk tijdsgewricht een maatregel van de regeering mag worden beoordeeld.

Voor zoover zij tegemoet kan komen aan de geopperde ernstige bezwaren, kome zij er aan tegemoet. Niets verzuime zij om den last zoo weinig drukkend mogelijk te maken.

Maar wat zij ten slotte noodig acht in het besef harer verantwoordelijkheid, waarover men gemakkelijk en lichthartig kan praten, maar die zoo zwaar is als ooit een regeering had te dragen — mag men haar niet onthouden.

Dit is, dunkt ons, een vaderlandlievend standpunt, het eenige ook dat ons als Nederlander betaamt.

Het Huisgezin.

De Oppositie.

Naar het *Hbld.* verneemt, raakt de oppositie tegen het ontwerp niet het beginsel der wet, doch komt zij voort uit de overweging, dat het ontwerp, zooals het thans luidt, ver over den oorlogstoestand heen reikt. Immers de algemeene oefenplicht, zooals het ontwerp dien in uitzicht stelt, zou eerst na drie of vier jaar tot de mannen van 30 jaar kunnen worden uitgebreid.

Daar zelfs de meest deskundige militairen de opvatting deelen, is het verklaarbaar, dat in meer dan één politieke fractie tegen het ongewijzigd ontwerp zeer ernstige gevaren rijzen.

De S. D. A. P. heeft openlijk te Utrecht in Tivoli haar „groote nationale demonstratie" tegen de Landweerwet gehouden. In de zaal spraken de heeren Troelstra, Wibaut en Van Leeuwen, in den tuin de heeren Schraper, Gerhard, K. ter Laan en van der Goes.

De heer Troelstra zei dat, indien hij goed was ingelicht, de regeering zou willen beginnen met de oefening van 12000 man gedurende drie maanden; vervolgens weer 12000 man, enz. Zoo zou men pas na drie jaar 144000 manschappen hebben geoefend.

Ten slotte werd met algemeene stemmen, onder daverend applaus, eene motie aangenomen, waarin de meeting zich vereenigde met het voornemen der sociaal-democratische Kamerfractie om tegen het wetsontwerp stelling te nemen.

Buitengewoon Oorlogskrediet.

Ingediend is het aangekondigde wetsontwerp tot verhooging van de oorlogsbegrooting 1915 (buitengewoon krediet van f 90 millioen).

Met genoemd bedrag van f 90 millioen wordt verhoogd de post „uitgaven, voortvloeiende uit het buitengewoon onder de wapenen roepen van de dienstplichtigen van de militie en van de landweer en uit alle verdere maatregelen, verband houdende met de buitengewone omstandigheden, die tot dat onder de wapenen roepen hebben geleid"; welke post mitsdien wordt gebracht op f 149 millioen. Bovendien wordt eene verhooging met f 22,500 gevraagd van den post „Geheime uitgaven" welke daardoor wordt gebracht op f 25,000.

Met het eerstgenoemde krediet vertrouwt de Minister van Oorlog, bij voortduring van de buitengewone omstandigheden in de daaruit voortvloeiende uitgaven tot het einde van September te kunnen voorzien.

Met zekerheid kan worden verklaard, dat op dit oogenblik over het reeds toegestane krediet ten volle is beschikt.

Munitie-aanmaak.

De Minister van Oorlog richtte onlangs tot een aantal fabrikanten de uitnoodiging om eene bijeenkomst bij te wonen ter bespreking van de mogelijkheid van munitie-aanmaak in oorlogstijd door de Nederlandsche industrie.

Een groot aantal fabrikanten uit alle oorden des lands was dientengevolge in het departement van oorlog vereenigd.

Minister Bosboom zette in de vergadering uiteen, dat de lessen van den tegenwoordigen oorlog leeren, dat de hoeveelheden munitie welke verbruikt worden, veel grooter zijn dan men eerst had kunnen vermoeden.

Mocht onverhoopt ons land in den oorlog worden betrokken, dan zou de capaciteit onzer Staatsfabrieken dan ook niet voldoende zijn om zonder hulp van de particuliere industrie de verbruikte munitie aan te vullen. Zoowel het departement van Oorlog als dat van Marine moeten daarom een beroep doen op de medewerking van de Nederlandsche nijverheid, opdat in oorlogstijd gerekend kunne worden op hare hulp. Ten einde de fabricage van munitie door particulieren voor te bereiden moet reeds thans met de industrie overlegd worden om haar zooveel mogelijk in staat te stellen tot het vervullen van de haar in oorlogstijd wachtende taak.

Bij de aanwezigen industrieëlen bleek de grootst mogelijke bereidwilligheid te bestaan om ter bereiking van het beoogde doel de meeste medewerking te verleenen.

Om deze medewerking tot haar recht te doen komen, en tevens om als adviseerend technisch lichaam op te treden wordt ingesteld een „Munitie-Bureau." Dit Bureau, geheel buiten het organiek verband van het departement van oorlog blijvend, zal alle voorbereidende maatregelen treffen of bevorderen, noodig ter verzekering van een geregelden en snellen gang van zaken.

Voor den Vrede.

De „Staatscourant" van 13 Juli bevat het Koninklijk Besluit waarbij Mr. L. H. W. Regout, Oud-Minister van Waterstaat en lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, benoemd wordt tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister in tijdelijke en bijzondere zending bij den Pauselijken Stoel.

H. W. Mesdag. ✝

Deze grootmeester der Nederlandsche schilderschool is 10 Juli te 's Gravenhage overleden in den ouderdom van 84 jaren.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

Steeds meer deskundigen en getuigen van den werkelijken toestand, die over den oorlog schrijven in de verschillende oorlogvoerende en neutrale landen, komen tot de conclusie, dat de strijd feitelijk reeds is beslecht, dat om in de termen van het schaakspel, het oude krijgsspel te spreken, de partij remise is geworden.

Geen van de beide groote machten, die tegenover elkaar staan, mag er nog op rekenen, een difinitieve overwinning te zullen behalen.

Wel verklaart Clemenceau het voor een misdaad, thans *reeds* (*sic.*) over vrede te spreken, wel zijn er ook in Duitschland heldhaftige journalisten, die op volhouden aandringen, maar de volken en ook de verantwoordelijke regeeringspersonen moeten nu toch langzamerhand wel inzien, dat enkel nog verlies, geen winst meer mogelijk is.

Uit Calais wordt aan de „Msb." geschreven:

Hoewel zekere collega's van oordeel zijn, dat deze oorlog zal eindigen door een volledige overwinning der verbondenen, hebben de uitslagen der gevechten mij deze laatste maanden nog gesterkt in de overtuiging, dat deze wereldoorlog niet door de wapens zal beslecht worden. Niet dat ik ontken, dat de verbondenen in gunstige positie staan. Ik meen zelfs, dat hoe meer tijd er verstrijkt, hoe gunstiger zij er voor komen te staan. Wel begrepen, indien geen andere landen zich in den strijd werpen. Het staat bij mij vast, dat ze op den langen, langen duur, den strijd moeten winnen. Maar de mensch is geen machine. Meent men, dat de Europeesche, tot een deel der Amerikaansche industrie toe, zoo maar steeds kan voortgaan om onzen productieven arbeid te leveren, en de rest der menschheid voor jaren in ellende te storten? Een overwinning door de wapens, wordt nu nagestreefd door een koortsachtige opdrijving van munitie, die, ondanks de schatten, die er aan besteed worden, tot zoo goed als nihil wordt herleid door de even koortsachtige productie bij de tegenpartij.

Geen wonder, dat in alle landen krachtiger stemmen opgaan voor den vrede.

Niet enkel militair, ook economisch worden de verliezen steeds grooter.

China wil Duitschland als speelgoed leverancier vervangen, meldt een Amerikaansch correspondent van de „Daily Chronicle." Tsjang Koe Kalo is namens de Chineesche regeering in de Vereenigde Staten modellen komen opkoopen en contracten afsluiten voor de levering van machinerieën voor de vervaardiging van speelgoed. Tsjang heeft meegedeeld, dat de Chineesche regeering deze nijverheid geldelijk zal steunen. Met het oog op de goedkoope werkkrachten in China dacht hij wel, dat China veel goedkooper zou kunnen leveren dan Duitschland.

Maar het ergst is toch steeds het verlies aan menschenlevens en daarmee ook aan krachten, welke na den oorlog alle landen zoo dubbel noodig zullen hebben.

De Berlijnsche corr. der „N. Ct." schrijft:

„Gisteren nog zag ik van een der stations een met jonge landstormmannen volgeladen trein vertrekken. Het valt niet te loochenen, dat het publiek dit tegenwoordig heel anders dan vroeger beschouwt Nergens meer de oude overmoed, nergens meer die oude „Schneid." Het: „Adjeh. Berlin" der soldaten en het „Auf Wiedersehn," van het publiek, het heeft, wanneer het nog uitgeroepen wordt, een triesten klank."

Aan een brief van een landgenoot, die in Duitschland verblijft, ontleent de „Tijd" o. m. het volgende:

Op het oogenblik, dat ik schrijf, worden veel gewonden (zwaar) binnengebracht, allen van het westelijk slagveld. Om de pl m. 5 dagen worden hier vele gewonden binnengebracht, den laatsten keer, 10 Juni, een trein van 34 wagens. Het zijn meerendeels militairen van pl. m. 40

jaar (ook van de jongere lieden zijn velen gesneuveld). Volgens mededeeling van militairen zijn de verliezen van de Duitschers in de laatste dagen in België verschrikkelijk. Men leest hier echter weinig van, alleen het aantal van den vijand; anders gaat de moed er ook uit bij de menschen.

Vóór acht weken terug zag ik 400 jongemannen van hier en omstreken vertrekken, zingend gingen ze langs den weg met bloemen op de borst en van deze militairen (ze gingen naar hun graf in Yperen) zijn er thans nog maar 80 in leven.

Men neemt allerlei maatregelen, om den indruk der verliezen te verminderen; zoo wordt telkens weer verzocht, geen rouw te dragen en in elke stad, waar men wel ongeveer 't getal gevallenen kent, gaat 't verhaal, dat „toevallig" juist een regiment uit die streek zwaar werd getroffen, maar hetzelfde wordt over al gezegd....

In de Köln. Volksz. vonden we een advertentie, waarbij hulp wordt gedraagd voor de benadeelden door den brand te Duderstadt en daarin wordt gezegd, dat er weinig gered kon worden, wijl 900 mannen door den oorlog afwezig waren.

Wij lezen in het „Hbl.":

Een Hollandsche vriend is voor een tiental dagen naar Duitschland geweest. Een zijner bloedverwanten, officier van het Duitsche leger voor Yperen, was zwaar gewond naar zijn land teruggebracht. Hij had zich onderscheiden. Als aandenken van den slag bij de oude Vlaamsche stad had hij een paar Engelsche bajonetten als trofeën meegebracht. De Duitsche officier had zijn bloedverwant verzekerd, dat de Duitschers niet door de Engelsche linies konden breken. Hij meende dat het misschien wel zou gaan indien de linies langs Yperen alleen door de Franschen waren verdedigd. De Engelschen waren te taai om te wijken.

Hij voegde er nog bij, dat hij telkens tevergeefs om versterkingen had gevraagd. Duitsche reserves bestonden niet of wel men verzuimde ze te laten optrekken. Ook waren de troepen, waarvan bewust officier deelmaakte, aan zich zelf overgelaten, mede voor wat het voedsel betrof. Tot slotsom verklaarde de gewonde, dat de toestand hem zorgen baarde.

Onze Hollandsche vriend was pijnlijk getroffen geweest door het groote getal verminkten, blinden en kreupelen, die hij overal ontmoet had en ook door de vele lazaretten en gasthuizen, die opgepropt waren met gewonden. De kleine stad alleen waar zijn bloedverwant verzorgd werd, bezat een hospitaal voor 2000 gewonden. Zoo vond men hospitalen in alle gewesten van Duitschland. Aken, om maar ééne stad te noemen, is in één groot hospitaal herschapen.

Wat nu de gemoedsstemming van het volk betreft, onze Hollander hoorde overal waar hij kwam mistroostig de vraag: Hoelang, hoelang zal het nog duren?

Het Duitsche volk is, wat de officieren ook zeggen, den oorlog beu. Volgens een Reuter-bericht uit Zürich zijn vijf Beiersche legerkorpsen, die in Gallicië streden, via Weenen naar hun vaderland teruggekeerd. Alhoewel niet gewond, zijn ze lichamelijk uitgeput. Geneesheeren hebben verklaard, dat de Beieren minstens twee maanden rust noodig hebben, alvorens zij voor den verderen krijgsdienst geschikt zijn.

En hoe moet het dan wel in Frankrijk staan, waar zooveel minder mannen waren?

Toch zijn er nog optimisten tot in 't dwaze toe.

Maeterlinck zei aan een Deensch journalist, dat België z. i. na den oorlog geen uitbreiding van gebied zal erlangen; wél een schadeloosstelling in geld. Die zal zóó hoog worden gesteld, dat Duitschland haar niet in eens zal kunnen afdoen. „Gelukkig", aldus de dichter, „zijn de Duitschers een vlijtig volk, dat wij — 80, misschien zelfs 100 jaar — zullen dwingen voor ons te werken. De Duitschers zullen de slaven van Europa worden."

Men hoopt daar alles van meer kanonnen, granaten en andere strijdmiddelen.

Omtrent een in gebruik gesteld gas-projectiel, bericht de „Gazette de Lausanne":

„Fransche scheikundigen hebben met hun arbeid ontzettende gevolgen (résultats offroyables) bereikt. Wij gelooven, ons niet te vergissen wanneer wij zeggen, dat de Duitsche legerbevelhebbers, die het gebruik van verstikkende gassen hebben bepleit, daarvoor hun troepen ondenkbare pijnen en uren van grooten angst hebben berokkend.

Hoe enorm het munitie-gebruik in den modernen oorlog is, blijkt uit de volgende mededeeling van de Engelsche regeering. In den slag van Neuve-Chapelle gebruikten de geallieerden evenveel munitie als de Engelschen gedurende den Boerenoorlog, die, zooals men weet, niet enkele dagen, maar twee jaar en negen maanden duurde. Men bedenke hierbij, dat de slag bij Neuve-Chapelle geleverd werd over een terrein van slechts enkele mijlen, terwijl het geheele front 1500 Engelsche mijlen beslaat.

De „New York Times" bevat het verslag van een gesprek met den Beierschen kroonprins. Deze bracht hulde aan den Franschen, maar verklaarde benieuwd te zijn, om te vernemen, waar het leger van Kitchener was. Men zeide, dat de Franschen in staat waren geweest zulk een verbijsterende hoeveelheid munitie te verschieten, omdat zij aanvoer uit Amerika kregen. Men schatte, dat 50 pCt. van de door hen afgevuurde granaten van Amerikaansch maaksel waren. Het laatste offensief van de Franschen zou zonder Amerikaansche projectielen niet mogelijk geweest zijn. De Amerikaansche munitie verlengt ongetwijfeld den oorlog met vele maanden.

De „American Evening Post" weerlegt de bewering over de Amerikaansche munitie. Het is waar, dat de Amerikanen granaten maken, maar deze zullen niet voor September in noemenswaarde hoeveelheid in Frankrijk beginnen aan te komen.

Hetzelfde zegt dr. Meyer-Gerlard, pas uit Amerika gekomen, in de Tag:

Het kan helaas niet worden tegengesproken, dat orders voor de levering van groote hoeveelheden munitie aan de vijanden van Duitschland in de Vereenigde Staten geaccepteerd en uitgevoerd zijn. Ik heb echter den indruk, dat men in Duitschland geneigd is, den omvang van deze orders te verwarren met die van de uitgevoerde leveringen. Tot nu toe is nog geen groot gedeelte van de orders uitgevoerd.

Die Amerikaansche munitie moet dus nog komen en de eerste zendingen zullen vermoedelijk naar Rusland gaan.

De oorlogscorrespondent van de „Kölnische Zeitung" schrijft:

De Russische artillerie heeft opgehouden te schieten. Wat men in de geschiedenis van geen enkelen oorlog beleefd heeft, is hier voor den eersten keer gebeurd: alle artillerieparken, die anders de taak hebben den terugtocht te dekken, zijn op dit oogenblik als weerlooze ballast, met de grootste snelheid naar het achterland gevoerd, omdat men geen of slechts slechten schietvoorraad had.

Daaraan moet dan wel de snelle terugtocht der Russen voor een groot deel worden toegeschreven.

Het Centrum.

Italië en Oostenrijk.

Een belangrijke Fransch-Italiaansche betooging had 24 Juni plaats in het Trocadero, waarbij president Poincaré tegenwoordig was. Tal van sprekers, o.w. de president der Kamer, Deschanel, ex-minister Pichon, de Italiaansche ambassadeur Tittoni, de burgemeester van Turijn, Rossi en Rivet, de president van de genoemde Liga, brachten lof aan Italië's optreden aan de zijde der geallieerden en verheerlijkten het verbond tusschen de beide Latijnsche zusters voor de zegepraal van recht en vrijheid der nationaliteiten. De ambassadeur Tittoni sprak met speciale vergunning van zijn regeering. Hij gaf een historisch overzicht van de gebeurtenissen, die aan den oorlog voorafgingen en die Italië tot deelneming aan den strijd deden besluiten. Hij wees op de houding van Oostenrijk-Hongarije tegen Servië en op de formeele bepalingen van het verdrag van het Drievoudig Verbond. Hij verklaarde, dat de eenige oorzaak van den oorlog veroorzaakt woordelijk is Oostenrijk is, door zijn poging tot onderdrukking van Servië. Het Oostenrijksche ultimatum aan Servië was in strijd met het bondsverdrag met Italië. De eenige reden van Italië's blijven in het Drievoudig Verbond was het behoud van den Europeeschen vrede en van het Oostenrijksch-Italiaansch evenwicht in de Adria. Tittoni verklaarde plechtig, dat, zoolang hij de buitenlandsche politiek van Italië leidde, zoowel bij de ontmoeting te Abbasia en bij de ontmoeting tusschen den Tsaar en den koning van Italië te Raconigi, Italië steeds verzekerde, dat het alleen de eendracht en den voorspoed wenschte van de Balkanvolken, en telkens als Oostenrijk een zelfstandige actie in den Balkan wilde beginnen, trad Italië het met waarschuwingen in den weg. Tittoni herinnerde aan de verklaring van Giolitti, dat Italië een jaar voor den oorlog weigerde de agressieve plannen van Oostenrijk tegen Servië goed te keuren en hij voegde er aan toe, dat er meer zulke voorbeelden waren. In November 1912 wilde Oostenrijk van Servië waarborgen afdwingen, die het een door mineerende positie zouden geven Italië weigerde het te steunen, en Oostenrijk hield niet aan. Toen in April 1913 Oostenrijk dreigde Montenegro te bezetten, tengevolge van het geschil omtrent Skoetari, wis selden markies di San Giuliano en Tittoni telegrammen, waarin minister en ambassadeur het eens bleken, dat Oostenrijk moest worden gewaarschuwd dat, indien het op eenige wijze het evenwicht in de Adria verstoorde, het Drievoudig Verbond onmiddellijk zou eindigen. Tittoni eindigde, dat het dus niet aan waarschuwingen van Italië heeft ontbroken, maar dat Oostenrijk willens en wetens heel Europa in vlam zette ter voldoening aan zelfzuchtige ambitiën.

De eenige oplossing, thans mogelijk, is de overwinning der geallieerden, den vrede verzekerend, opgebouwd op het beginsel der nationaliteiten en het beginsel van internationaal recht.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 31 JULI — 14 AUG.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Oranje Nassau	A R Nyboer	30 Juli	New York	2 Aug.	Amsterdam
Caracas	G B Terril	28 „	La Guayra	28 Juli	New-York
Merida	A Johanson	28 „	Maracaibo	29 „	Maracaibo
Pr d Nederlan.	J A Egmond	1 Aug.	Amsterdam	2 Aug.	New York
Zulia	S S Morris	31 Juli	New York	31 Juli	Maracaibo
Merida	A Johanson	1 Aug.	Maracaibo	2 Aug.	La Guayra
Merida	A Johanson	4 „	La Guayra	5 „	Maracaibo
Philadelphia	H Hichborn	5 „	New York	5 „	La Guayra
Zulia	A Morris	5 „	Maracaibo	5 „	New York
Philadelphia	H Hichborn	11 „	La Guayra	11 „	New-York
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	Maracaibo
Nickerie	J P v d Borden	12 „	New York	13 „	Amsterdam
Fauna	D Kuyper	14 „	Amsterdam	15 „	New York
Savoia	A Poggi	1 Aug.	Genova	1 Aug.	Colón
Oranian	W Henderson	31 Juli	Liverpool	31 Juli	Pto Colombia
Harald	G Jitzelsen	1. Aug.	Norfolk	?	Cuba
Savoia	A Poggi	11 „	Colón	11 Aug.	Génova

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar.
Marina V	1 Aug.	Maracaibo	*Virginia H*	31 Juli	Vela de Coro
Rosa Maria H	2 „	Aruba	*Inmaculada*	31 „	La Guayra
Themis H	2 „	Barbados	*Rosa Maria H*	3 Aug.	Aruba
Juan Luis H	2 „	Aruba	*Maracaibo V*	4 „	Maracaibo
Virginia H	4 „	Vela de Coro	*Gacela H*	7 „	Maracaibo
Maria Leoncita	5 „	Aruba	*Juan Luis*	3 „	Aruba
Diana V	7 „	Maracaibo	*Frieda H*	5 „	Maracaibo
Rosa Maria	7 „	Aruba	*Felicidad*	5 „	Pto. Cabello
			Maria Leoncita	7 „	Aruba
			Irena	7 „	Vela de Coro